

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

De Sanctorum Festiuitatibus Annitotius - Nvnc Demvm Integre Svppleti,
Concionibus per octauam Vener. Sacramenti suo ordine intersertis

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

In Festo S. Matthæi Apostoli & Euangelistæ. Vidit Iesus hominem
sedentem, &c. Matth. 19. 1. De verbi diuini efficacia. 2. De homine
sedente in telonio. 3. De verbis illis: Sequere me. 4. S. Matthæi ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56205](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56205)

elementa naturam aliam induendo, & mundus vniuersus demirando. Nos verò infinitum, quem erga nos ibi declarasti amorem, quæ nobis indidem comparasti bona, vitam denique, quam nobis acquisisti, notantes, verum te esse Redemptorem nostrum agnoscimus, ex toto te corde ibi adoramus, & omne tibi obsequium, cultum, officiumque, velut supremo Domino nostro, deferimus: tuamque diuinam crucem amplexi, & eodem quo te ipsum adorationis ritu prosequentes, quam humillimè tibi supplicamus, vt, quem admodum illa Redemptionis nostræ exstitit instrumentum & argumentum, scala tandem fiat, per quam in caelos ascendamus: vbi æterna æternum gloria donemur ac perfruamur, ad quam nos vnus in Trinitate Deus Pater, & Filius & Spiritus sanctus perducere dignetur. Amen.

IN FESTO
SANCTI MATTHAEI
APOSTOLI ET EVANGELISTAE
Partitio.

- I. De efficacia verbi diuini.
 - II. De homine sedente in telonio.
 - III. De illis verbis: sequere me.
 - IV. De vocatione S. Matthæi eiusque sequela.
 - V. Cuius Binomius & Publicanus.
 - VI. De subita illius conversione.
- Vidit Iesus hominem sedentem in telonio. Matthæum nomine, & ait illi: Sequere me. Matth. 19.

FIGVRA.

DHARAONIS Aegyptiorum regis filia, conspecto, dum quadam die propter ripam Nili inambularet Moysè puero in filicella ferpea super aquas magno vitæ discrimine exposito, inde eum auferri, periculo subduci, clanculoque educari iussit, educatumque & iam grandi ætate in filium adoptauit, & inter primarios regni Sarrapas connumeravit. Fortunatus hic euentus fuit, & fors bea-

tissima. Longè maior felicitas fuit, quòd Redemptor noster Iesus, Rex Regum, dum per mundum quæritans discurret, conspecto paruum quemdam Matthæum nomine, publicanum ac vete galium publicorum redemptorem, haud procul à mari Tiberiadis, æternæ mortis in discrimine agere, inde eum educit, ad sortem beatiorum vocat, inter Apostolos cooptat, atque inde in primos Ecclesiæ suæ principes assumit. O bonitas admirabilis! ò noua vocatio! quam vt eiusque partes in, eligatis, cælum sollicitemus necesse est, gratiam inde deuocaturi, & solitum Deipare patrociniū interponamus; quā idcirco eū Angelo Gabriele salutemus, dicendo: *Aue Maria.*

Miros verbi Dei admirabilis effectus, & opera insignia olim demiratus meditatio Psalmographus, verbum id esse ait virtute plenū & magnificentia, *Vox Domini in virtute, vox Domini in magnificentia.* Virtutē illi adscribit, quod peccatoribus conuertendis peraccommo-
I
dum sit magnificentiam verò illi comitem adiungit, eò quòd insignem Deo afferat gloriam, eiusque potentia amplitudinem magnificet, & & infinitis modis exaltet.

In ipsum prope subiectum incidens Isaias Propheta, mundoque verbi diuini virtutem, & prodigiosos quos in animis mortalium producturū esset effectus à Christo Domino iam olim annuntiandū, repræsentās, cum alijs plurimis variisque de rebus egisset, ita tandē capiti finem imponit, *Pro saluunca ascendet vberibus, & pro vrtica crescet myrtus, & erit Dominus nominatus in signum æternum,* quasi diceret: Messias, vt eximius quidam concionator efficit, vt in Ecclesiæ suæ vixidario, territorio feracissimo & vberissimo solo, spinarū loco cupressi exerceant, pro vrticis myrti odoriferæ, atque eximii inde Deo honorem & immortalē gloriam redundaturā. Plurimi interpretes locū hunc perscrutantes, pro vulgata lectione: *Et erit Dominus nominatus in signū æternū* sic legendū censerent: *Et erit Deo in nomē & in signū sēpiternū:* eò quòd verbū Dei animas ad meliora traducens, carduos in rosas, spineta in oliuas, sycomoros in aurea mala, vrticas in odoratas myrtos, id est, peccatores in iustos conuertendo, magni illius Dei potentiam sublimè euehit, exaltat, immensamque eidem gloriam parit.

Hos

Hoc loquendi modo exponunt Cyrillus Insignes Alexandrinus, & Theodoretus, varias metamorphoses & admirabiles transmutationes, phoses per Christum Dominum est operatus, eos de peccatoribus sanctos, de publicanis Apostolos, de Ecclesiæ persecutoribus illustres & insignes Dei amicos, & sacrorum mysteriorum Doctores & interpretes constituendo. In testimonium Cyrilli verba adferam: *Pro Salunca*, inquit, *Urtica, herbis spinosis, vilissimis & foedissimis, qua humi repunt, surget compressus & myrtus, id est, pro peccatoribus & hominibus vitijs cooperatis, foetidis, qui nec se atollebant humo, surgent Apostoli & Evangelistæ; pro publicano Matthæus, pro Ecclesiæ persecutore Paulus, pro idololatriæ Doctores Ecclesiæ, & fulgentissima lumina.*

Animæ salus honorabilior mundi creatione. Addit Propheta hoc ipso Dei magnitudinem celebrari, nomen & famam ipsius quaquaersum diffundi, & inamortalem identidem gloriam ei afferri. Quod est etiam certissimum: ingenti namque & eximia Deo gloriæ est, peccatoribus salutem afferendo; eos à tartarea captiuitate vindicare. Quin immò hoc ipse sibi Deus tanto ducit honori ac gloriæ, plus ut non faciat vniuersam hanc rerum machinam è nihilo producere, quam vel vnicam animam deum ad salutis iter reuocare. Colligere hoc est ex hisce Psalmographi verbis: *Exaltare super cælos Deus, & super omnem terram gloria tua.* Quam obrem: *quæso, vt liberentur dilecti tui*, perinde ac si diceret: Exiguū quid est ac pusillum, summe Deus, gloriam tibi & honorem accedere, quòd cælos, elementa, terramque condideris; maiorem amplitudinem ac maiestatem præferas, potentie tue brachia latius extendas, opera longè diuina ac mirabilia, atque infinita virtute tua digniora opereris necessum est. Qualia autem hæc futura sunt? ecquæ ad hoc peridonea reperias? *Vt liberentur dilecti tui*; vt videlicet à vitijs suis peccatores exsoluas, captiuitatis illorum vincula disumpas, compedes distingas, delictisque eorūdem pro tua benignitate ignoscas. Hinc scilicet omnis tuus dependet honos, nihilque est, quod illustrius præstantiusque tibi comparet nomen.

Veritatem hanc ad doctrinam item cruo è

scriptis Angelici Doctoris D. Thomæ, peccatoris iustificationem, & remissionem delictorum, maximum, gloriosissimum, ac præstantissimum inter omnia Dei opera, censentis. Quæ doctrina ac propositio & indubitata est, & per Psalmistam confirmata dicentem, misericordias Dei, vti sunt eius gratia, venia, indulgentia, & remissio delictorum, & impiorum iustificatio, inter omnia Dei opera excellere & primas ferre: *Miserationes eius super omnia opera eius*, quasi dicat, Gratiam conferre, delicta condonare, & peccatores à delictorum onere liberare, quæ sunt opera misericordiam spirantia, maiorem Deo afferunt, quam reliqua opera eius, gloriam.

Huc crediderim referenda illa Isaie verba dicentis: *Dabo in Sion salutem, & in Ierusalem gloriam meam*: Salutem quippè nostram dum operatus est, tunc gloriam & honorem sibi acquisiuit. Accedit in super, quòd Ierosolymis nostram est salutem operatus, omnia redemptionis nostræ mysteria ibidem contigerunt, peccatis ibi ignouit, mundumque vniuersum liberauit; hinc magnam sibi indidem elicere gloriam dicitur. Nos vero inde discimus, maximum Dei honorem in iniquitatibus auferendis, & è peccatoribus sanctos, exque inimicis amicos constituendo consistere.

Rem explicabit manifestius figura. Cum Ioab omnium Dauidicarum copiarum præfectus, urbem Rabba de filijs Ammon cepisset, & Rex eiusdem Melchom coronam auream gemmisque grauidam ornataque haberet; in prædæ ac manubiarum dispersione Ioab hæc ipsa cepit. Sed cum Regi suo ac Principi Dauidi ipse eandem consignasset, donatus Dauid eam gratanter accepit, & liquefactam in aliam formam commutauit, capitique impositam publicè gestare non erubuit, summæque id sibi gloriæ duxit. Ante quidem hæc illi corona inimica erat, eamque non parum abominabatur, verum hoste iam subactò ac debellato, eadem ipse caput redimiuit, summoque sibi duxit decori hanc ipsam gestare. Ad eundem profus modum cum Deo & peccatoribus res agit. Deus peccatores, qui toties eius maiestatem offendent & contemnunt, verè horret ac detestatur, verum ex quo semel eos subiugauit & subiecit,

D. Thom.

Peccatorum iustificatio maximum Dei opus. Psal. 144.

Isa. 45.

Maxima Dei gloria est conuertere peccatores. 1. Paral. 20.

Allegoria.

Peccatores subiecit, non exiguis inde ad ipsum honores deuoluitur, & singularia inde officia consequitur. Exemplo futurus est Matthæus Apostolus, qui interim dum vectigalia vt publicanus redimeret, Deo inimicus, superflue detestabilis orat; verum ex quo verbo filij Dei superatus, debellatus, ac conuersus fuit, magnam inde est Redemptor gloriam, & officiosissima obsequia consecutus. Gloriam quidem, dum inter eiusdem est connumeratus Apostolos, de quatuor Euangelistarum fuit numero, & duodecim Ecclésię Principum non postremus: obsequium verò dum eius legem edocuit, gentes ad Deum conuertit, ipsius aduersarios subegit, fidei luculentissimum testimonium dedit, mysteria eiusdem diuulgauit, denique dum eius causa obsequij vitam tormentis exposuit.

Hæc quidem hodie pertractanda sunt, hæc huius concionis futura mater; hoc hodierni Euangelij, cuius hoc initium est: *Vidit Iesus hominem sedentem in telonio, Mattheum nomine, & ait illi: Sequere me*, medulla & substantia. Hanc vt methodicè vobis certaque ratione deducam, ad duas eam partes reuocabo, prima Euangelij contextum, altera S. Matthæi Apostoli & Euangelistæ vitam, mortem, merita, ac præconia complectetur.

Primò ergo Euangelica series, S. Matthæi vocationem enarrans, refert Redemptorem quadam die haud procul à mari, vt animas in mundi oceano piscaretur inambulantem interim, dum discipuli in mari Tiberiadis pisces captarent, vidisse hominem publicanum in telonio sedentem. Per *telonium* porò intelligendus locus, in quo publicani, id est, publici tributorum, vectigalium, ac portiorum redemptores receptoresque suos nummos deponebant; vel locus, in quo hæc tributa regia portoriaque ab obuijs persoluebantur. Erat hoc telonium extra muros Capharnaum, haud procul à mari Galilææ; eò quòd Capharnaum territorij caput, in qua publicanorum erat ærarium & gazophylacium, mari immineret.

Hic igitur Redemptor hominem vidit sedentem. O beata æ fortunata visio! omne à Dei visu dependet. quod à Deo conspiciatur. Oculi etenim Dei

Supplement. Bessai.

mira præstant, & semper misericordiam secū trahunt. Sic reipsa hoc expertus, testatur Dauid dicens: *Vidit Dominus & misertus est mei*, & alio loco sic deprecatur: *Aspice in me & miserere mei*; quasi diceret, Scio, clementissime Domine, iucundos, dulces, placidos, benignos ac misericordes tibi esse oculos, ac numquam in peccatorem te aliquem eosdem conijcere, quin simul misericordiam ei præstes: hinc summa animi contentione ac demissione te obsecro, ne rutilantissimos illos soles ac faces à me vnquam auertas, misericordieque meæ commiseratione ac compassione tangaris.

Horum oculorum virtutem perspectam etiam habebat Iob, cum Deum alloquens ait: *Numquid oculi carni tibi sunt, aut sicut videt homo? & tu videbis?* quasi diceret, Quid, Domine, itane te meis miserijs oculos ocludere? men eà te in fumo iacētē & vlcerosū, & plagis ac fanie coopertum videri, & nulla te mei ratione miserescere? anne oculi tibi sanguinolenti, & ad omnem feritatem eruditi, vt oculi sunt hominum? Dicere vult, mea quidem sententia, Oculi tui, Domine, longè alij sunt, & nimium quantum discrepantes ab oculis hominum, semper namque misericordiam redolent, & spirant elementiam.

Rex ille sanctissimus iuxta ac maximus à Deo se suo separatum, & in scelerum abyssum delapsum videns, ad ipsum inelamans aiebat: *Domine quando respicies? restitue animam meam à malignitate eorum.* omne meū bonum à tuo dependet aspectu, & calamitas mea omnis & ruina à tuorum oculorum amissione.

Magnus ille Patriarcha Iacob morti iam proximus, de diuinis illis oculis, deque Messia venturo vaticinans, & qualis futurus esset aperiens, cum ad oculos eiusdem describendos venisset, sic loquitur: *Pulchriores sunt oculi eius vino.* Noua & inaudita hætenus oculorum cum vino comparatio, non tamen extra propositum: per eam namque vir sanctus denotare voluit, quòd quemadmodum vinum inebriat, & diuersos producit effectus homines modò exhilarando, & recreando, modò contristando & melancholicos reddendo: ita & Messie oculos aliquibus delectationi & solatio fore, benigno illos intuitu

Zzz

respi-

Dei oculi
nunquam
sine miseri-
cordia sūt,
Psal. 29.
Psal. 24.

Iob. 10.
Differentia
inter ocu-
los diuinos
& huma-
nos.

Psal. 34.

Gen. 49.

Messie ocu-
li vino col-
lari.

respicendo, ac misericordiam exhibendo, alijs verò tristitiæ atque horrori, iratum ijs vultum exhibendo, inque eorum delicta animaduertendo.

Mirabiles effectus oculorum Christi erga S. Matthæum.

Singularis cuiusdam oculorum Dominicorum effectus argumentum Matthæus noster dabit, cum in telonio sedens ab iisdem visus, omnia deseruit, negotijs valedixit, affectum ab iisdem auocauit, Dei se obsequio dedicauit, & è pecunioso publicano zelosus factus est Apostolus & magnus Euangelista. Hoc ex Euangelio colligere est, dicente: *Vidit Iesus hominem.* In hoc verò factum est, quod in alio quopiam factum refert Sapiens: *Est homo marcidus, egens recuperatione, plus deficiens virtute, & abundans paupertate: & oculus Dei respexit illum in bono, & erexit eum ab humilitate ipsius & exaltauit caput eius; & mirati sunt in illo multi, & honorauerunt Deum.* An non omnia hæc in Matthæo contigerunt: an non pauper erat, at iniquitatibus diues & à virtutibus inops, dum vectigalium receptioni est intentus? verum mox vt Domini Iesu illum est oculus intuitus, exaltauit caput eius, ad Apostolatium eum subuexit, vnde plurimi in admirationem rapti sunt, Deoque honorem & mille præconia decantauerunt.

Eccli. 11.

Et verè res est summa admiratione dignissima, Dei Filium inter tot hominum millia, in publicanum quendam oculos coniecisse, hominis tam vilis & sordido negotio infamis opera vti voluisse, eumque tam sublimem extulisse, vnum vt è principibus vniuersis constituerit, de quibus dicitur: *Constituit eos principes super omnem terram.* Obstupescimus itidem, hominem hunc vocatum cuncta mox reliquisse, eumque opibus circumfluentem, pauperi Christo tam libenter & vltro adhæsisse; tam sanctam vitam duxisse, tanta fide Euangelicam historiam conscripsisse, tanta animi constantia per orbem Euangelium annuntiasse; denique mortem pro Christi Domini gloria tam acerbam duramque pertulisse. Hæc non nisi verè celestes sunt effectus, & summa summi Dei opera, qui magnitudinem suam testaturus è plebeis & gregarijs militibus illustres creare Principes consuevit, & è rebus infimis ac hu-

Mirabilia in S. Matthæo.

millimis maximè admiranda elicere: secundum illa Psalms verba: *Quis sicut Dominus Psalm. 113. Deus noster qui in albis habitat, & humilia respicit in celo & in terra: suscitans à terra inopem & de stercore erigens pauperem.*

Atque hæc omnia ab oculis Dominicis ortum habuerunt. Oculi etenim Dei antè detegunt & discooperiunt, quæ potentia eiusdem manus deinde exequantur. Hæc portò oculis mira quædam vis inest; intendo quippe aliquem, eumde fascinans, ad se trahunt, & inuitum quodammodo ad se homines, diligendum impellunt, Aristoteles alijque docent, esse in rerum natura serpentium genus adeò noxium ac virulentum, vt vel solo intuitu oculisque quempiam enecent: at oculi Dei longè aliam in se virtutem includunt, viuificant inquam, vitæque hominibus conferenda. Peccatores namque in sanctos, mortuos in viuos, impios in innocuos, Publicanos in Apostolos commutant.

Succino ea natura vis indita, vt festucas ad se attrahat, magnæque vis magnetis vis mirabilis rapiat, & locum mutare cogat: quorum effectum proprias nunquam Philosophi dare causas potuerunt. Ipse porò Redemptor IESVS persæpè in sacris litteris & petra dicitur, & petra comparatur: (*Petra autem erat Christus*) sed prodigiosa quædam reuera petra fuit, petra inquam videns & oculata: quæ quid enim conspiciebatur, ad se rapiebat; vti hodie Matthæum, *Vidit Iesus hominem*, cras alium; tandem & omnes, dum ait: *Ego si semel exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum.* Effectus autem tam admirabilis alia dari ratio non potest, quàm pura eius bonitas & misericordia.

Hodie ergo conspicit Matthæum in telonio sedentem, haud procul à mari, apud quod commorabatur, noctu & interdiu excubans, & diligentissimè specularans, ne qua nauis non perfoluto portorio aut vectigali elaberetur, sui que insciji vngues euaderet. Hæc mercatorum & opulentorum omnium vitæ ratio est: quam egregiè & præclare admodum suis depinxit coloribus Psalmista dicens: *Quasi leo*, inquit, *in spelunca sua insidiatur, vt rapiat pauperem, rapere pauperem dum attrahit eum.* quasi dicat Mercatores alijque lucris & quæstui sitibundè inu-

Succini & magnetis vis mirabilis

Christos petra colatus.

Mercator auarus perfidius loqui in caetera latet.

Psalm. 9.

Incubantes, suis in officinis latitantes, leonibus suo in spelæo latentibus perfimiles sunt, ad incautos agricolas intercipientos, ipsos ad sepellicientes, vt de suis mercibus quid coemant.

1. Im. 3. Ieremia 3. Vulgatæ editionis codices legunt: *Expectans eos quasi latro in solitudine*: sed alia versio pro *latro*, præfert mercator. Vt hinc euidenter ac liquido appareat, latronem inter & mercatorem exiguum esse discrimen, cum vno eodemque verbo Hebraicè exprimatut uterque. Quod vt alio argumento validius corroboretur, notandum, 3. Regum libro, quo loco Eliæ Prophetæ coruū quotidianam alimoniam detulisse dicuntur, alio in textu legi, mercatores missus huius quotidiani administratores fuisse. Verum dubium hoc egregiè, vt omnia pro more soluit doctissimus Abulenſis, dum veros coruos quotidie panem dimensum, quem Regis Achabi mensa clanculo tollebant, attulisse vult, cumque hac occasione ceu latrones ac rapaces, vti & reuera natura sunt, ibi haberentur; mirum nemini videri debet, si mercatorum nomine exprimantur: multi namque horum veri latrones sunt ac fures, ac sæpe etiam ijs deteriores, qui de insidijs viatores incautos adoriuntur, & crumenâ expilat.

Verè itaque mercatorum vita adeo periculosa exposita est, vt Psalmo 7. Psaltes dicat: *Quia non cognoui literaturam*, aut iuxta alios interpretes, *mercaturam, introbo in potentia Domini*: significans, eos qui negotiorum ac mercimonijs incumbunt, vix sibi alterius vitæ spondere beatitudinem posse. Proximum enim decipere & circumuenire, bona aliena inuadere, milles interdum deierare ac peierare, iniqua mensura ac pondere sua diuendere, adulterinos colores pro sinceris proponere, aliarque iniquitates ac fraudes in officinis committi solite, salutis acquirèdæ & gloriæ æternæ ad eundem ratio nō sūt.

Zacharia 14. quo loco cum vulgari legitur: *Non erit mercator ultra in domo Domini*, veteres legunt, *non erit fraudulentus*, eò quòd mercaturam exercere, & decipere, ac mentiri idem propè sint, & mendacia, fraus, & circumuentio vt plurimum mercaturam sequantur. Et si vel tres tantum fraudes atque imposturæ in vrbe occurrant, illarum duæ in officinis ac tabernis mercantium reperientur. Hæc in mercaturâ negotiatorumque vituperium, probum, sigillationemque dicta sint, eò quòd Matthæus noster eidem etiam vacasse videatur, vt pote sedens in telonio, taberna, & officina, negotiationi intentus, & receptioni vectigalium onerumque Galilææ incumbens.

Sedentem in telonio. Sedisse scribitur, dum à Christo vocaretur, vt ita & miraculum & magna vocantis potentia declararetur. Creandum namque, S. Matthæum incredibilem auri cupiditate flagrasse; talis etenim publicanorum erat vita. Ab hoc ergo affluentia statu ad extremam quamdam pauperiem transire velle, qualis haud dubiè Iesu Christi erat, qui locum non habuit, in quo, teste Euangelista, vel caput reclinaret; magnum quid erat & eximium, & mutatio sane singularis; sed maiorem longè admirationem meretur, quod ad mensam, telonium ac rationarium abacum sedens, vocatus omnia in momento reliquerit, & ab vno extremo ad aliud transferit, & extemplo in alium hominem commutatus sit. Ingens hoc miraculum est, quodque non sine singulari ipsius vocantis potentia fieri posse credendum est.

Deinde hoc in statu eum vocare Redemptor voluit, vt suam in peccatoribus vocandis clementiam & infinitam bonitatem ostenderet: nam profecto insignis clementiæ opus fuit, vocare, & eligere ad Apostolicam dignitatem, qua inter spirituales nulla dignior aut eminentior, hominem tam vilibus, sordidis & mechanicis officijs deditum. Hominem inquam à rationibus subducendis, vectigalibus recipiendis auocare, vt eum de Ecclesiæ Principibus constituat, misericordiæ actus est & potentia.

Tertiò, sedens in telonio vocatus dicitur, vt beneficij collati appareat magnitudo, habito Auaritiæ respectu periculi, vnde eductus est. Maximo peccatum quippe Matthæus discrimine creptus est, & periculum maxima è contra gratia donatus, dū ab auri eum cupiditate asseruit. Inter omnia namque peccata nullum est aut damnosius, aut quod hominem magis irretiat, aut arctius cōstringat, avaritiâ. Vt enim cetera ad hanc veritatem adstruendam facientia prætermittam, satis mihi erit in memoriam reduxisse illum bonum

Cur Matthæus publicè vocatus in telonio sedens.

LUC. 9. Matthæi vocatio miraculosa.

Matthæi vocatio magnæ clementiæ actus.

Luce. 14.

bonum (quibus avaritia representatur) emptorem, cuius Euangelium meminit, qui ad nuptias inuitatus ire noluit dicens: *luga bonum emi quinque, & necesse habeo probare illa.* Ut verò sciatis, quàm hoc sit peccatum noxium ac periculosum, memineritis dumtaxat, ipsum aliàs ab Apostolo idolorum seruitutem vocari, aliàs eundem docere, plurimos eiusdem occasione à fide aberrasse, veritati renuntiasse, & inimicos & Apostatas Euangelij factos esse: *Quàm multi sectantes errauerunt à fide.*

1. Tim. 6.

Peccator in Deo semper confidat.

Denique notat Euangelium, Matthæum in telonio ab ipso Dei filio fuisse vocatum, ut inter Apostolos connumeraretur: ut hoc viso exemplo, omnibus animus accrescat, ac nemo de sua desperet salute, viso tot peccatores peccatis grauissimis onustos & infames offensarum veniam & indulgentiam esse consecutos. Dauid adulter, Saulus persecutor, Matthæus publicanus, Magdalena peccatrix in ciuitate, alijque sexcenti, qui errorem ac delicta agnoscentes, veniamque à Deo deprecantes, omnes tandem in ipso gratiam, indulgentiam & infinitam misericordiam obtinuerunt. Quòd cum re ipsa Dauid esset expertus, omnes exhortatur, nunquam ut de Dei gratia obtinenda quis desperet, sed ab ipsa vitæ aurora vsque ad noctem in illo speret: *A custodia matutina usque ad noctem speret Israel,* id est, animà peccatrix, in Domino. cuius mox rationem reddit; *Quia apud Dominum misericordia, & copiosa apud eum redemptio.*

Psal. 129.

Sed reuoluenti mihi hæc Euangelij verba, *sedentem in telonio,* longè alia occurrunt, mihi que persuadeo, non frustra eadem à Spiritu sancto prolata esse, sed ut nobis iisdem peccati magnitudo exprimeretur: grauius quippe est in peccato federe, quàm in eo stare; ac peius in eo conuiescere ac stare, quàm tantum obitet ipsum attingere. Tres hosce peccati gradus aut situs notauit etiàm Psalter in initio Psalmorum: *Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum, & in via peccatorum non stetit, & in cathedra pestilentia non sedit.* Abire in consilio impiorum, est peccato se addicere, in via peccatorum stare, est in eo perseuerare, in cathedra verò virulentæ federe, est vitio ipso delectari & recreari. Miserum

Tres peccati gradus.

Psal. 1.

est in peccato agere, miserius in eodem stare, at longè miserius in eodem federe: beatus autem ille ac ter & ampliùs beatus, qui horum graduum nullum attingit. Sanctus Matthæus verò in telonio suo & auri cupiditati affixus sedebat, cum videns illum Seruator ait: *Sequere me;* id est, hanc mensam relinque, & Ecclesiæ tibi meæ curam concedam; publicani munus desere, & Apostolum te constituam; pecuniam & veltigalium tractationem abijce, & animarum tibi rationem commendabo; mundo valedic, & regni cælestis hæreditatem adibis.

S. Mattheus avaritiæ affixus. III.

Sequere me: quasi diceret: Sequere me in vita, in morte, & post mortem. In vita quidem à rerum temporalium quaestu ad lucrum spiritualium ac perpetuò duraturarum, à mundana prosperitate ad tribulationem & aduersa, à fastu & arrogantiæ honorum & vanitatum ad humilitatis statum; ab abundantia denique & superfluitate rerum secularium ad imum paupertatis gradum.

Secundò, *Sequere me* in morte, id est, ad crucem, atque inde ad vitam æternam, ad coronam spinæ, ut exinde gloriæ coronam adipiscaris. *Sequere me* ad regnum cælestis: eò namque te præcedam, ut iter te edoceam ac præmonstrem, iuxta Prophetarum oracula, ac præsertim Michææ dicentis: *Ascendit pandens iter ante eos.* Ipse quoque postea dixit: *Vado parare vobis locum,* ac regnum, *ut ubi ego sum, illic & minister meus sit.*

Tertiò, *Sequere me* post mortem, id est, in die iudicij. Tunc namque Iesus Christus in vallem Iosaphat, ut summus Præses mundam vniuersum dijudicaturus, descendet, & tunc Apostolos omnes aduocabit, sibi ut in magno illo iudicij sententæ æque ferendæ auctori assistant, eum assessores, uti Principes, & Sarrapæ regni alicuius Regi assistere, & consulere simul solent, si quando magnum quid ac summi momenti negotium ex quo deliberat. Prædixere hoc Prophetæ, atque Ihas nominatim, dicens: *Dominus ad iudicandum ueniet cum senibus populi sui, & principibus eius.* Apostoli, qui ideo Principes in Scriptura appellantur, vnde Psalmista: *Con-*

S. Mattheus avaritiæ affixus.

III.

Micb. 1.

Apostoli

Christi

assistentes

in die iudicij

Psalm. 1.

Con-

Psal. 44. *Aspice* *Principes* *super* *omnem* *terram.*
Matth. 19. *Principes* *super* *omnem* *terram.*
Matth. 19. *Principes* *super* *omnem* *terram.*

Serm. 31. ad frat. in ere- mo. *Mundus* *decipit* *eos* *quos* *ad* *se* *vocat.*
Serm. 31. ad frat. in ere- mo. *Mundus* *decipit* *eos* *quos* *ad* *se* *vocat.*

Ser. 49. *Caro* *ad* *omne* *ma- lum* *incitat.*

Ser. 49. *Caro* *ad* *omne* *ma- lum* *incitat.*

Calamitatem hanc & cæcitatem hominum, quam dolentissimè deplorat sacra Scriptura, dicens: *Dimiserunt Dominum Deum Patrum suorum, qui eduxerat eos de terra Aegypti, & secuti sunt Deos alienos.* Et. Mundus, caro, diabolus, dii sunt alieni, ij verò Deum relinquunt, vt illos sequantur, qui reiecta humilitate superbiam, relicta pauperie diuitias, relicto contemptu ambitionem, relicta vitæ austeritate delicias, relicta penitentia voluntates, cælo denique relicto terram ambiunt, & sectantur terrena.

Eadem item apud Ieremiam est expositulatio, in Sacerdotes potissimum concepta: *Sacerdotes mei dixerunt: Vbi est Dominus? & tenentes legem nescierunt me, & pastores prauicatisunt in me, & Propheta prophetauerunt in Baal, & idola fecerunt sumi, &c.* Quam tua expositulatio, clementissime & optime Deus, etiam hoc sæculo repetenda, & sapius iteranda! si quæ enim vniquam de Sacerdotibus tuis, Pastoribus, Religiosis aliisque Ecclesiasticis expositulandi ac querendi tibi fuit occasio, hoc certè tempore ea & maxima & vrgētissima fuit. nam & oculo lacrymabundo & ore gemebundo fatear. necesse est, eorum partem potissimam nescire equis sis, & vbinam sis. Docti in lege, & omni litterarum scientia exculti, te amplius non agnoscent, toties in te prauicando deliquerunt. Prophetæ quoque, id est, concionatores, concionati sunt, & quotidie etiã concionantur, in Baal, i. propter mundum, ad famam, ad nominis gloriam, ad vanitatem captandam, studio emergendi, ad dignitates perueniendi, ad Episcopatum venandum; ad Principibus & Magnatibus placendum, eorumq; auribus seruiendo. Omnes porro deos sequitur alienos, mundi splendorem sectantur, carnalibus voluptatibus indulgēt, vitæ cōmoditatibus student, & sæculi huius prosperitates ambiunt.

His exacerbatus Deus, & hisce malis mederi volens misericordiam iustitiæ præferendo, sic vnumquemque nostrum per Ieremiam ad meliorem frugem cohortatur: *Conuertimini, inquit, vnusquisque à via sua pessima, & bona facite studia vestra, & nolite sequi deos alienos, neque colatis eos. Illi deos alienos colunt, & adorant idola, qui verum Deum cæli relinquunt, quò mundi, carnis, diaboli*

Iudic. 2.

Ierem. 2. *Dei de Sacerdotibus querela.*

Ierem. 35.

castra ac partes sequantur eorumque cultui studeant. His vos o cosmophili, Deus hortatur verbis, hac vos oratione compellat: & illius monitioni ipse illam Eliae ad Baal Prophetas olim habitam connectam, dicentis: *Si Dominus est Deus, sequimini eum.* Ad vos o mundi clientes, carnisque mancipia, id ipsum identidem in celo regnat, qui clementia temperat, qui vniuersi machinam conseruat, & a cuius nutu arbitrioque dependent cuncta, verum esse creditis Deum, illius obsequio vos mancipate, ipsum adorare, ipsum agnoscite, non vero alium. Hinc hodierna die Matthæo nostro ait: *Sequere me.*

3. Reg. 18.

IV.
Matthæi
vocationis
virtus
potens
fuit,
Psal. 67.

Iob. 23.

S. Matthæus
secutus
est
vocationem
Dominum
nullo
viro
miraculo.
Psal. 17.

S. Matthæus
in vocatione
persecutus
fuit.

Quam verò hæc Matthæi vocatio officiosa, potens & efficax fuit! In Evangelio namque mox subditur, *Et secutus est eum.* Præiudicat hoc de Iesu Christo ipse Psalmista canens: *Dabit vocis sua vocem virtutis.* In eo vero virtus elucet, quod eam è loco, è quo non nisi quam egerit homo exire solet, euocauerit, & ab officio munereque, in quo sibi quisquam à delinquendo difficillime temperet, vti sunt res nummaria, telonia, subducendi computandique ratio, negotiatio & rerum mundanarum tractatio. Hic ergo vi ita ad Deum conuersus, & ab omni temporalis negotiationis inquietudine liber, dicere merito potuit, quod olim Iob ex pura libertate, & libera puritate à cura vitæ huius dixit: *Vestigia eius secutus est pes meus,* perinde ac si dixisset: Mox ut me Deus meus euocauit, vocatorem è vestigio sum secutus, pes meus illius vestigia semper calcavit, cor etiam meum à cultu obsequioque illi deferendo numquam alienum fuit.

Secundo in eo vocantis virtus eluxit, quod secutus inde effectus planè fuerit admirabilis: eò quod Matthæus, nullo signo aut miraculo vocatus cōspecto, ipsum secutus cōfestim sit, ad vnicum eius verbum obediens: ut eius in laudem dicere merito Saluator mundi potuerit: *In auditu auris obediuit mihi,* quasi diceret: Vix meam auribus vocem percepit, quin mihi obedire mihi que cultum deferre in animo constituerit.

Tertio, sanctæ huius vocationis virtus & efficacia in eo patuit, quod, qui non minori sui difficultate quam mundi admiratione vocatus erat, cum vocantem iam secutus esset, & Publicani muneri vale dixisset magna a-

nimi cōstātia in sancto hoc generosoque proposito permanerit: post enim ad mensam & telonium publicanorum rediisse non legitur, quemadmodum Petrum ad piscatum & cymbam, quam iam deseruerat, reuertisse Euangelistæ scribunt. Perfecit ergo fideliterque verba hæc: *Sequere me,* compleuit.

Inter veterum Sophorum gnomas, sententias aut proverbia, vt testatur S. Ambrosius, hæc non postremo erat loco: *Sequere Deum.* vtpotè inter omnes & præstantissima & celebratissima. Quod vereres illi Philosophi sui temporis hominibus insculpere satagebāt, hoc ipse Dei filius, ipsa Dei sapientia, in mundum venit inducere, & hodie publicano ait: *Sequere me.*

Et sanè magna cum est promptitudine secutus, & omni, qua conuersus aliquis, & ad perfectionem aspirans, ratione Deum in hac vita mortali sequi potest. Primò namque secutus est eum in summa paupertate, nam de Redemptoris paupertate sic apud eundem Matthæum legere est: *Vulpes terra fouens habent, & volucres celi nidos, filius autem hominis non habet ubi caput suum reclinet.* Magnæ sanè hoc paupertatis argumentum: Matthæum verò D. Lucas scribit, relictis omnibus, surgentem, Dominum esse secutum. In quæ verba è Ven. Beda hoc Glossa notat: *Matthæus reliquit propria, qui rapere solebat aliena.*

Secundo, *secutus est eum* in humilitate: de Christi enim humilitate apud Matthæum legitur: *Discite à me, quia mitis sum & humilis corde.* Capite verò Evangelij sui nono Matthæus ipse, in magnæ humilitatis argumentum, se vt peccatorem describit, & publicanum nominat, qui in telonio vectigalibus colligendis incumbebat. quin & eodem in Evangelio turpe & probrosum non ducit, Phariseorum scandalum & obloquia sui causa orta referre, dum eius in ædibus Redemptor vinceretur, murmurantium, & discipulis oggerentium: *Quare cum publicanis & peccatoribus manducat magister vestri?* Quibus è verbis colligere licet, publicanos apud Iudeos malè audisse, illorum vitæ ratione infamè fuisse & passim suspectam, cum Pharisei scandalizentur, Redemptorique vitio & probro vertant, quod illorum esset in contubernio frequens. S. Matthæus tamen, è singulari animi demissione, hoc se nomine

ad ge-

indigetare, ac se publicanum dicere, minime veretur, & suum ingenue peccatum confitecurum tamen D. Lucas, illius honori nominique volens consulere, e reuerentia & respectu, nomen ipsius honesto silentio inuoluat, & pro Matthaeo Leui nominare sufficere existimet, ne forte illius indicatio nomine praeterea vitæ infamiam simul prodat.

Tertio, *secutus est eum* promptâ quadam obedientiâ. Suam Redemptor prodidit obedientiam ad mortem vsque, vt de eo scribit Apostolus, *obediendo factus est obediens vsq; ad mortem*. Eandem porro virtutem Matthaeus patefacit, omnibus suis rebus statim valedicendo, & quàm celerrimè se ijs abdicando: de illo quippe scribitur: *Relictis omnibus secutus est eum*. In quæ verba Ven. Beda sic cõmentatur: *Matthaeus merito obedientiam humana continens negotia deserit, Dominorum fidelis dispensator factus est talentorum*. Euthymus hæc etiam exaggerat, & ait: *Admirare perfectam eius, qui vocatus est obedientiam, quomodo neque consultauit apud se, quomodo nullum super ea se consuluit amicum, sed confestim surgens secutus est eum, relicto universo mundo*. Hæc scilicet diuinorum horum verborum, *Sequere me*, vis, effectus & potentia admirabilis.

Simplices & indocti auditores, vestra bona cum venia, in materia huius arcana profundius descendam, & conceptus meos paulo eueham sublimius, quò, quib. & mens ad mysteria penetranda accuratiusq; percipienda illuminator, & doctrina maior, etiã aliquatenus satisfaciam. Vobis ergo, Theologi, dictum esto, dupliciter Deum ad se animas attrahere & vocare, vna vocandi ratio communis illi & solita est, alia singularis & extra ordinem. Scholastici alia vtriq; dant nomina, & primam sufficientem, alterâ efficacem vocitant: qui verò vtriusq; naturam & essentiam notant, aiunt in prima voluntatem & consentum vocati, in altera vocantis considerandâ potentiam. In prima omnia modestè leniterq; fiunt, sine vlla violentia, in secunda è contra imperiosè, ac velut coactè & violentè omnia peraguntur.

Rem clarius expono, & duos hosce appellati modos testimonijs è sacra Scriptura petitis cõprobo. Quod ad primam, recordemini

illius, quod in Euangelio legitur: *Si quis vult venire post me, abneget semetipsum*. En vocatio, sed placida, & plena dulcedinis, sed in quam voluntas concurrat, sed in quam vocati requiruntur consensus. Est hæc vocatio libera & voluntaria. Quod ad secundâ, Matthaei 4. c. piscatoribus, exinde Apostolis factis ait: *Venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum*. Ecce vocatione absolutâ, & imperium includentem, in qua sola vocantis auctoritas & voluntas locum habet. Vt verò videatis, apparere hic aliquid veluti violentum, adferam alia testimonia, & illum in primis Ioan. 6. locum: *Nemo venit ad me, nisi Pater meus traxerit eum*. trahere, attrahere, aut raptare, violentiâ ac vim denotat, ac nõ nisi cù violentia potest intelligi. Eodè itidè sensu hoc adhibet Sponsa in Canticis dicens: *Trabe me post te, curremus in odorè unguentorũ tuorum*. Quin ipse Dei filius hunc metaphoricũ loquendi modũ adinuenit, modò per Prophetas dicit: *In funiculis Adam trahã eos*; modò ore suo in Euangelio: *Ego si semel exaltatus fuero, omnia trahã ad me ipsum*. Quæ omnia vocationem denotant velut placidè coactâ, & intermissa dulcedine quodãmodo violentiam. Vt quid sentiam, facilius comprehendatis, duas adferam figuras egregiè huc facientes.

Antequam ignis ille scelerũ Sodomiticorũ ac Gomorrhæorũ vindex infamem illam Pentapolim descenderet, dicuntur Angeli per vrbes Sodomæ vicos obambulasse, & tandè Lothi domũ ingressos, duos eiusdè generos adhortati, vrbe vt se propiterent, imminès discrimen declinaret, de se in tuto collocando cogitarèt. Illi auscultare nolentes, Angelos sibi credebat imponere; hinc vnâ cù reliquis celesti deflagrãrunt incendio. Lothũ verò, manu eiusdem apprehensã, vrbe exire, periculo se eripere, & mōtes petere vici nos Angeli cõgerunt. Hoc exẽplo duplex nostra vocatio ad viuũ representata: generi ab Angelis cõmoniti & incitati, vt sibi prospicerent, vocationem sufficientem, Lothũ verò compulsus & coactus vrbe egredi, efficacem denotat.

Figuram aliã suppeditat Euangelium. Rex quidam celebres instituit nuptias filio suo, & plurimos ad easdè vocauit: qui cùm indignos se reddidissent, iratus rex seruis edixit, vt foras in vicos & capita viarum egressi obuios quosque

Matth. 16.
Luc. 9.

Matth. 4.

Ioan. 6.

Cant. 2.

Osee 11.

Ioan. 6.

Gen. 19.

Dnorum
vocationis
imago.

Gratia
sufficiens &
efficax
figura
expri-
mitur.

S. Mattheus
in obedi-
entia est
Christum
secutus.

In homil.
vna dicit.

Euthym. in
Luc. 9.

Duplex
Deo vo-
candi ani-
matio.

quosque, in quos inciderent, cæcos, claudos, morbos & paralyticos, aut alijs malis aut morbis implicitos, ad nuptias non inuitarent modò, sed etiam intrare compellerent. Priorum inuitatio vocationem hominum sufficientem; at posteriorum, quæ prædestinatorum est, & quæ violenter ac coactè fieri videtur, signat. Deus optimus maximus, magnus ille rex, in regio illo beatitudinis cælestis epulo splendidas parauit nuptias, ad quas cunctos inuitat, & eodem perueniendi sufficientia præstat media; electis verò ac prædestinatis tot tantasque elargitur gratias, vt quasi compellat & cogat eodem intrare, atque hoc est, quod sufficientem & efficacem dicere vocationem solemus. Huc delapsus sum occasione verborum illorum Christi: *Sequere me.*

Christus in
omnia po-
testatem
habet.

Horum rursus occasione notandum hic venit (O docti) ex imperioso hoc Domini mandato liquidò patefcere, illum absolutum ac supremum totius vniuersi dominum esse, & plenam in omnia, in facultates inquam, vitam, corpora simul & animas, quin etiam voluntates ipsas, potestatem atque auctoritatem habuisse. Præclara & manifesta exempla testimoniaque sacre Litteræ suggerunt. In facultates quidem, dum nimirum Apostolis imperat, vt asinam ac pullum eius adducerent, quibus Hierosolymam ingressurus insideret; in vitam, quando tot mortuos ad vitam resuscitauit; in corpora, dum tot morbidorum genera sanitati restituit, surdis auditum, mutis loquelam, cæcis visum, claudis pedum usum, & paralyticis membrorum integritatem reddendo; denique in animas & voluntates, dum peccatores conuertit, mentes eorum & animos mouendo, & in interiora illorum, ad profundissimas vsque cogitationes, penetrando: vt in Euangelio dicitur, *Videns Iesus cogitationes eorum.* Plura hac de re non loquar; tempus enim & hora iam postulat, de S. Matthæo, eiusque admirabili conuersatione vt agamus, quam in secundam concionis partem referuaueramus.

Matth. 9.
Luc. 5.
Luc. 11;

Hodie ergo, Christiani Auditores, Ecclesia nobis S. Matthæi conuersionem proponit quem à mensa, telonio, & Cæsareorum vectigalium redemptione Redemptor vocauit,

suis vt Apostolus foret & Euangelista, & vilissima hominum conditione ad summam Ecclesiæ dignitatem qualis est Apostolica, idque testimonio & iudicio Pauli Apostoli, qui Ecclesiasticarum dignitatum gradus recensens, Apostolatam primo collocat loco 1. Cor. 12. dicens: *Pofuit in Ecclesia Deus primum Apostolos,* euexit.

Ad eò vt Matthæus è lapidibus illis ingentibus fuerit, quos Iosue Iordanis alueo eduxit, vt eque cum Psalmographo dicere queat: *E. P. duxit me delacum miseria, & de luto facis, & statuit supra petram pedes meos.* Vt non sine ratione ac fundamento mihi factum esse persuadeam vt inter reliquos Apostolos septimus enumeretur, & pro septimo cælestis Hierosolymæ fundamento, quod ex sancti Ioannis in Apocalypsi sua iudicio, Chrysolitus est, habeatur: Merito ergo gemma hæc Matthæo attribuitur; nam, vt Plinius auctor est, ipsa aurei est coloris, quin & scintillis ardentibus rutilat: addit Isidorus, interdum ipsam marinum colorem præferre. Eleganter porrò & nativè Matthæi nostri figura est, qui olim quidem maris, id est, mundi colorem retulit, cum scilicet publicanum ageret, & haud procul à mari ad recipienda portoria in telonio sederet, Deinde verò ardenti erga Deum & proximum charitate instar auræ effulsit, & ardeat flammantemque ei aculatus est scintillas, tum ore Euangelium annuntiando, tum manu conscribendo, tum etiam miraculis coruscando & fulgendo.

Cæterum Matthæi nostri conuersio nescio quid maius & excellentius & aliorum Apostolorum conuersione includere videatur; eò quòd reliqui Apostolorum mundi conuersio relinquendi, & Christi sequendi conceptio aliorum proposito, aliud præter retia, cymbas, nauis, giola, aliasque momenti nullius reulas non reliquerint; ipse verò pecuniam, opes, honores, dignitatem, intinia, & quidquid hominum in hoc mundo reddere magnum potest deseruit & dimisit: in quo maiorem erga Deum amorem, maiorem mundi contemptum, ac proinde maiorem & eminentiorem alijs virtutem constantiamque patefecit.

Quod ad concionandi ipsius munus, & arbis portionem, quæ illi in totius vniuersi inter Apostolos dispartitione post Spiritus sancti

sancti missionem obtigit, spectat; docet Origenes in Genesin, . . Eusebius in historia, . . Socrates, . . Dorotheus, & alij nonnulli, Aethiopiam illi sortitione facta obtigisse, Auctor verò, qui Isidori est nomine vulgatus, ac Beda * lib. de vita & obitu Sancto- rum, Macedoniam illi & Iudæam assignant: at Metaphrastes Syriam Superiorem, haud procul à magno fluuio Euphrate, attribuit. Equidem prioribus assentiendo, multò esse credo probabilius, Aethiopæ illum Apostolum fuisse, ibidemque Euangelium promulgasse.

Ipse verò Redemptor Iesus tanti eum fecit, eius vt domum subierit ipsum visitaturus, & illius esse conuiuia apud reliquos publicanos voluerit. Scriptum est enim: *Et factum est discumbente eo in domo, ecce multi publicani & peccatores venientes discumbebant cum Iesu & discipulis eius.* Ex Euangelio patet, duorum ex Apostolis suis illum ædes adiisse, & in vtraque insignia patrasse miracula. Petri domum ingressus, focrum eius febrilentem sanitati restituere reddidit: deinde Matthæi ædes intrans, publicanos & peccatores ad frugem meliorem reduxit; quod miraculorum omnium est mirabilissimum. Aliorum Apostolorum testia eum non legatur ingressus, insignis dubio procul prerogatiua fuit Matthæum domi suæ visitasse.

Apostolus hic binomius fuit; vocatus namque Matthæus est, & simul Leui. Se ipse Matthæum nominat, Leui Marcus & Lucas: addit Marcus Alpheni eum fuisse Filium, Verùm doctissimus Abulensis, qui maximarum semper difficultatum nodos dissoluit, veritatemque in omnibus indagat, non nisi vnicò eum Leui nomine, antequam à Christo vocaretur, & publicani dum munus ageret, dictum opinatur; sed post vocationem nouum Matthæi nomen assumpsisse: quam etiam Metaphrastes in vita & Iansenius in Concordia tuerentur opinionem. Solus Hieronymus in alia concedit, docetque Matthæi proprium huius Apostoli nomen fuisse, Leui cognomen duntaxat; *Matthæus*, inquit, cognomen *Leui*. Abulensis iam supra allegatus hoc etiam verisimile esse credit, & prope idem sentiens: *Leui*, inquit, non erat nomen principale, sed *Matthæus*. Dorotheus alijque

Supplement. Bessai.

ud quid commentans, Leui ideo cognominatum tradit, quòd è tribu Leui sacerdotali originem duceret.

Hæc quidem quoad nomen; officio autem publicanum fuisse constat. Dubitatur verò, num hoc munus exercendo, Deum offenderit & peccarit. Munus quippe vectigalia exigendi, & portoria, licitum est, & sine peccato exerceri potest. Hinc thesaurarij, nummularij, receptores, quæstores, exactores, alijque Principum & Regum ministri, qui Regio ærario & vectigalibus recipiendis præfecti sunt (quod diuini iuris esse censemus, nisi verbis illis: *Reddite qua sunt Cæsaris, Cæsari*) tam faciliè salutem suam operari hoc in officio queunt, quàm alij alijs rebus & munijs præpositi.

Ceterùm ob nescio quas causas, & rationes mihi ignotas potissima veterum Patrum & Doctorum modernorum pars scribendo docent, suo Matthæum in officio deliquisse, S. Chryostomus in primis, eius vitam & munus fugillans, missus, cibos, fercula, quin imò lances & catinos, quos conuiuio, quo Redemptorem accepit, apponi iussit, è bonis inique & per rapinam partis cõflata ait.

S. Chrysológus cum vt infamem & omni honore carentem traducit, dicens: *Matthæum diuitia fornace auaritia sic coquebant, sic alligabant vinculis cautionum, sacculorum ponderibus sic premebant, vt ad innocentiam leuari non valeret.* Eodem idem auctor loco, Doctorem scenoris & ysuræ nuncupat; quod sanè nomen peccatorem denotat, summamque apud homines ignominiam ac probrum dedecorosum notat.

Vtcrius prouectus Ambrosius, alienorum raptorem bonorum nominat; sic enim Luc. 5. scribit: *Propria reliquit bona, qui rapiebat aliena*, dum nimirum se conuerteret, vitamque mutaret. S. Hieronymus publicum vt peccatorem eum notat: *Videbant*, inquit, *publicanum, è peccatis ad meliora conuersum, locum inuenisse poenitentia.* Idem planè sentit Ven, Beda, Theophylactus, & alij plurimi, quos breuitatis causa silentio inuoluo.

Verùm hac in re non multum est difficultatis; verùm longè maior est difficultas, sentirc qualesnam essent publicani. Plurimi,

Publicanorum officium sine peccato exerceri potest.

Docent Patres S. Matthæum suo in munere deliquisse. Hom. 31. in Matth.

Serm. 29.

Ambros. in 5. Luc.

In Math. 9.

Quales essent publicani.

A - Bbbb ijque

Lib. de pu-
dic. c. 9.

ijque doctissimi, in horum descriptione ac notatione, grauiter hallucinati sunt. Tertullianus primus hac in re errauit, ceterosque in errorem induxit, dum docuit, eos ethnicos fuisse & paganos: sic enim scribit: *Si quis dubitat, ethnicos fuisse publicanos apud Iudaos, legat Deuteronomium, in quo legitur: Non erit uectigal pendens ex filijs Israel: nec tam execrabile esset nomen publicanorum apud Dominum nisi extraneum, uidentium ipsius cali & terra maris transitus.*

Epist. 146.
ad Dama-
sum.
Luc. 10.

Huic contradicit Hieronymus, eiusque opinionem iugulans docet Matthæum circumcisum fuisse & origine Iudæum, uti & ille publicanus, qui Lucæ 10. tanta animi demissione in templo Deum precabatur, uerus Israelita erat. Sententiam probat illo Lucæ loco: *Omnis populus audiens, & publicani iustificauerunt Deum, baptizati baptismo Ioannis.* Si ergo baptizati fuerint, ethnicos fuisse non fit uerisimile, Deinde credibile non fit, imò nec uerisimile, liberum Ethnico in templum Iudaicum aditu patuisse, imò uel Christum cum Gentilibus & Ethnicis comedisse; quo facto in legem peccasset, non uero adimpleret: longè secus ac de seipso ait: *Non ueni soluere legem, sed adimplere.* Nouæ confirmationis loco accedit, Matthæum uerè Iudæum fuisse, quòd nullum alienigenam Ethnicum, uel Gentilem i Apostolos Redemptor assuipserit, sed omnes è Galilæa oriundos; quod & testimonio Scripturarum, & ipsorù conciliium ac contribulium comprobari queat dicentium: *Ecce omnes qui loquuntur Galilæi sunt?*

Luc. 7.

S. Matthæus
uerè Iudæus
erat.

Matth. 5.

Matth. 5.

Fl. 39 tit. 4.
de publico &
uectig. l. 1.

Publicani
definitio.
acs.

Publicani ergo uel quidem Vlpianus Iuriconsultus in digestis docet, à publico sunt denominati, idque ob publica que exercent munia, quos deinde tit. 4. de publico & uectig. l. 1. *Quanta, sic deicitur, Publicani sunt, qui publica uectigalia habent conducta & lib. 50 tit. de verb. & rerum significat. l. 16. sic loquitur Caius, Eum, qui uectigal populi Romani conductum habet, publicanum appellamus.* Ergo boni publici conductores ac Redemptores erant.

Erant quidè hi uerè honorabiles apud Romanos & magni nominis: ut colligere est è M. Tullio, oratione pro Plancio, in qua de publicanis quàm honorificè tissimè loquitur,

Publicani *Flos equitù Romanorù, ornamentù ciuitatis, su-*

mamèrù reipublice, publicanorù ordine cõtinètur. magni apud Roma-
erat, pessimèq; audiebãt, habebanturq; nõ ut nos fiebãt.
flos; sed fex; non ut honor, sed infamia ac pro-
brũ reipublice: adeo ut omnes eos exosos habe-
rent, illorumq; fugerent cõfortia. Hinc Phari-
sæi scãdalizati, uiso Christũ cum iisdè agere,
hoc apud Apostolos expostularunt modo:
*Quare cum publicanis & peccatoribus manduca-
cas magister uester, qui Dei esse dicitur filius
& pro Messia passim habetur?*

Ut uerò constet, equæ odij huius fuerit causa & uade ortum habuerit publica hæc inimicitia, Abulensis aliquid tangit: *Publicani, inquit, habebantur ab omnibus tanquã peccatores, quia salia officia uix sine peccato fieri possunt.* Causã hanc approbat Iansenius, & aliã ipse allegat dicens, *Quoniam huiusmodi hominibus in procliu fuit, ut & rapina peccare, ob id infame apud Iudaos eorum nomen fuit, ne quòd ab illorù auaritiã & iniustã extorsionè infame erat, sed etiã quòd cum Romanorù apud eos uectigalia exigeret, tyrannidi insere-
rent, qua contra legem Dei se preme putabant.* Rauo hæc non uique adeo mala est.

Cardinalis Baronius eandem in Annali. In Annali. bus reddit rationè: itè & Caietanum in Matthæ. pa. 120. r. 1. um scribens, *Publicani publicis uectigalibus seu in censibus Romanorù uocabantur: propterea infames erant apud Iudaos, tanquã ministri Gentiliũ in dånũ populi fidelis.* Atque hoc quæstionis illius Politicæ redemptori propositæ fuit subiectum, *Licet ne censum dare Casari: perinde ac si dicerent, Acquumne aut fas est, rationique consentaneum, populum fidelem, & in Deum uerum credentem, qualis est Iudaicus, tributum, censum ac uectigalia Regi Ethnico & infideli, ut Casari Romano, persoluere? Adeo ut publicani, qui tyrannidis huius executores, & publicæ vexationis administri erant, ideo omni bus exosi essent & graues.*

Præterquã uerò quòd publico oēs ipsos odio infectabãtur, uita quoq; illorù scelerata erat & abominabilis, & apud oēs infamis: habebãtur enim peccatores maximi, & publicè uel tales credebãtur Quod duobus Christi testimonijs cõprobari queat: primò Matthæi 23. dicit, *Nõne & publicani hoc faciunt? d. est, peccatores? altero Matthæi 15. quicquid Ecclesiã non audi-*

magni apud Roma-
nos fiebãt.

Publicani
Iudæi exosi

Matth. 9.

Abulens.
in comm.
prolog. D.
Hieronymi
in Euzeg.

Cap. 13.
Conuictus.

S. M.
us in
quatuor
Euzeg.
Matth.

In Annali.
pa. 120. r. 1.

in Matth. 9.

S. Bar.
S. M.
Euzeg.
secum
tam
ni uo

Peccatores
publici erant.
publicani.

Matth. 23.

Matth. 15.

cuiusque praelatis non obedierit, *sic tibi sicut Erhnicus & publicanus*, i. max. mus peccator & sceleratissimus mortalium.

S. Matthaei
conuersio
admirabi-
lis.

Hæc occasione Matthæi nostri publicani, de publicanis hæcenus dicta sunt; utque, viso cum hodie conuersum, & a tam prauo consortio sequestratum, eius eò conuersionem magis obstupesceremus. Ecce est sane maxima admiratione dignum, publicum peccatorem mox in Apostolum Iesu Christi conuertit, virum pecuniæ lucro inhiantem, & in telonio sedentem, non nisi quæstui & v. furis stud entem, omnibus valedicere & illustri quadam omnium abdicatione mundum deserere; videre publicanum infamem & Casaris quæstorem, infidelem filij Dei famulum ac ministrum, magnum Ecclesiæ eius Doctorem & Euangelistarum primum mutari. Hæc mira profecto sunt opera & inaudita metamorphoses.

S. Matthæi
inter
quatuor
Euangeli-
stas primus.

Est sane Matthæus quatuor Euangelistarum est princeps, notiorum illorum diuinorum, & secretariorum religionis nostræ primus, interpretum sacrorum mysteriorum antesignanus. Verbo ut dicam, primus Euangelium conscripsit, & quidem Hebraicè, quod præterquam quod vniuersa Ecclesia magno cum honore admittit, sancteque vitur, S. Barnabas permagni id ipsum etiam fecit, & maxima est dum vixit veneratione profecutus. In omnibus namque peregrinationibus suis semper id secum validum aduersus diabolos munimentum gestauit, & ægris, ut sanitatem recuperarent, imposuit; denique ipsum simul suo inferri sepulchro voluit, ut scilicet securius mortem oppeteret. Verissimum hoc esse, fidem facient plurimi, ijque grauissimi scriptores, qui simul vno omnes consensu tradunt, hoc ipsum vnâ cum S. Barnabæ corpore, sepulchro eius referato, reperi- tum esse: ut Theodorus Lector lib. 1. Collector. Nicephorus lib. 16. historiae, Alexander Monachus in vita S. Barnabæ, suo in Martyrologio Cardinalis Baronius, alijque permulti.

S. Barnabas
S. Matthæi
Euangelii
secum in
tamulo po-
na voluit.

Ceterum inter Euangelistas Matthæi imaginem præfert animal illud Ezechielis 1. & Apocalypseos 4. hominis figuram gerens, cuius rei hæc est ratio, quod in Christi humanitate describenda totus sit: initiationamque

Euangelij eius describit incarnationem, in medio eiusdem prædicationem, in fine denique passionem. Adeo ut Matthæi insigne sit homo, ut aquila Ioannis, Marci leo, Lucæ bos. Sed homo a latus, ut mirabilis fuisse vitæ Symbolum S. Matthæi est homo. Matthæus indicetur, qui à rebus omnibus terrenis animum alienans, & sublimem euolans, cœlestia petiuerit. Quam verò hodie paucos tales reperire est! omnes quippe terræ affixi sunt, omnes sua respiciunt, pauci Dauidi per similes sunt, qui tanto cum affectu ad cœlestia & terrenorum contempnu dicebat, mundum pertransis: *Quis dabit mihi pennas sicut columba, & volabo, & requiescam?* Psal. 54.

Hæc est historia, vitæque conuersi huius peccatoris & publicani series, & magni huius Apostoli & Euangelistæ Matthæi: hæc conuersio eius plane admirabilis: hæc noua & inaudita mutatio, & quoddam extraordinarium magni illius opificis opus, *A Domino factum est illud, & est mirabile in oculis nostris.* Leo in agnum, coruus in columbam, carbo in sidus, cloaca & sentina in aquam viam, vsurarium magister in Euangelicum prædicatorem, & publicanus in Ecclesiæ Apostolum admirabili metamorphosi transit.

Mutatio
admirabi-
lis
ac noua.
Psal. 117.

Hic spem concepite, peccatores, numquam animum despondete, quibusquibus demum delictorum fascibus ac sarcinis grauati estis; quorumcunque criminum rei constitutamini; numquam de diuina bonitate diffidite, semper oculos in alium tollite, ac spem vestram confirmate. Exemplo vobis sit Matthæus, vitam eius, mores, & vocationem perspicite, deinde conuersionis eiusdem bonum ob oculos ponite, & quæ in ipsum collata sit gratia. Peccatoribus numquam non cœlum patet eodem oculos conijcentibus: Deus semper est veniam, eandem petentibus dare paratissimus; numquam cuiquam negatur gratia, si quando debita ratione rogatur. Misericordiæ diuinæ immensitas & infinita magnitudo iniquitatum creaturæ magnitudinem infinitis partibus exsuperat. Dicite, peccatores penitentes, de venia obtinenda securi, quod olim Rex ille peccatis grauatus, eadem veniæ spe concepta; *in te Domine speraui non confundar in aeternum*, quod te Ipei meæ fundamentum ac fulcrum legerim.

Hæc scilicet, summe Deus, omnis nostra voluntas ac propositum est, semper in te sperare, & nunquam te vel ad momentum oculis excludere. Si afflictionum ac tribulationum procellis in vitæ huius oceano exagitemur ac iactemur, à te nostram liberationem sperabimus & securitatem; tuo nixi promisso dicentis: *Cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum & glorificabo eum.* Si aduersitatis impetus, & acerba cuiusdam persecutionis imber in caput nostrum ingruat, omnem prosperitatis serenitatem, ver & maliciam qui etis à te expectabimus; tu enim es, *qui post tempestatem tranquillum facis.* Si mortis in limine agimus, non propterea animum abijciemus, vitamque desperatam sperabimus, tu enim *ad inferos deducis & reducis.* Denique si in statu peccati agimus, cuiuscuius peccati, etiam grauissimi & enormissimi, semper in te sperabimus, & credemus, te, quem ad modum Matthæum benignè in gratiam admisisisti, eadem nostri misericordia misertutum: *Quia apud Dominum misericordia, & copiosa apud eum redemptio.* Noltri ergo miseratione tangere, clementissime Domine, delictis nostris ignosce: nam publicanis ipsis deteriores sumus, non nisi vitia & vsuras spiramus, & in auaritiæ telonio affixi sedemus. Ex eo nos educa, quasumus, vt Matthæum eduxisti, nos conuerte, ipsum vt conuertisti, quò vitæ ratione in melius commutata, & à peccatorum maculis emundati, regnum illud cœlesti omni bonorum affluentia redundans, tandem adire valeamus, cuius nos confortes SS. Trinitatis personæ, Pater, Filius, ac Spiritus sanctus efficiant. Amen.

IN FESTO S. MICHAELIS
ARCHANGELI.

Partitio.

- I. De Angelorum nostræ custodia.
- II. Quod angeli custodes hominum deuotè sunt colendi.
- III. De effectibus nonnullis custodia Angelorū.
- IV. De portis quatuor humanis per vtrosque Angelis obsessis.
- V. De S. Michaelis inter Angelos præminentia generatim.
- VI. In qua Hierarchia speciatim sit Princeps in primano, au tertio ordine primo.

Archangele Michael constitui te Principem super omnes animas suscipiendas.

FIGURA.

Enacherib Assyriorum Princeps cum Ierosolimitanam ciuitatem numeroſo exercitu, cui parem Iudæa non viderat, cinxiſſet, & omnem ſe regionē ferro & igni vaſtaturum comminatus eſſet, niſi auxilium cœleſte aſſuſiſſet, ecce videt angelum cælo deſcendere, qui velut cœleſtium legionum præfectus, quadam nocte Barbarorum caſtra ingreſſus, vnicō momento centum octoginta quinque hominum milliavindice gladio interemit. Cū fortitudinem, animum & geſta angeli huius propius intueor, crediderim, nec etiam vane, vt pote ſanctorum Eccleſiæ Patrum auctoritate nixus, ſub illius imagine magnum illū angelum, cuius hodie feſtum celebrat Eccleſia, Michaelem depingi, qui propterea caput ac ductor angelorum, ſpirituum cœleſtium princeps, animarum coram Deo præſentator, turmarum angelicarum dux, & generalis diuini exercitus vicarius eſt appellatus. Vt verò vos de veris ac ſupremis glorioſi huius Archangeli effectis ac geſtis dicentem audire, & ipſe eadem proferre poſſim, S. ſancti opem & auxilium, ſolitis & conſuetis glorioſæ Virginis, quæ vera angelorum Regina eſt, precibus & interceſſionibus poſtulemus, atq; in hanc rem omnes eam angelicis verbis ſalutemus.

AUE MARIA.

Ea Theologorum ac Philoſophorum omnium quoad vniuerſi totius gubernationem directionemq; fuit ſemper opinio magnum illum Deum maiestate terribilem, vnitae adorabilem, & potentia infinitum, inferiora & terrena nonniſi per media regere ac gubernare. Cæterum tria in hoc mundo loca ſunt & videri queunt, tam conditioe, quam ſitu & ordine meritorum inter ſe discrepantia, ſupremus, in quo ſolus Deus, qui in aliis habitabit, & humilia reſpicit in cælo & in terra: infimus, in quo tum homines & animalia, & tum omnia corpora inferiora in naturæ officina producta commorantur, & medius denique, qui tam corpora cœleſtia quam angelos comprehendit.

Adeo